

Uit het Oirschotse Roomse leven

De Zusters van Liefde, een kloosterorde gesticht door de bekende pastoor (later bisschop en aartsbisschop) Zwijsen, had niet alleen in Tilburg een zgn. moederhuis, maar ook in verschillende andere plaatsen. Zo heeft bijvoorbeeld Schijndel een moederhuis van deze orde, van waaruit weer bijkloosters opgericht zijn in andere dorpen. En menig Oirschots meisje heeft sinds de oprichting haar opwachting gemaakt in Schijndel om toegelaten te worden tot de daar aanwezige kloosterorde. Dat blijkt wel uit een hele lijst van Oirschotse meisjes/zustersnamen die mij, na een telefoontje van mijn kant, welwillend toegestuurd werd namens het bestuur van dat klooster.

Uit die lijst blijkt ook dat de eerste Oirschotse daar ingetreden is op 7 augustus 1859.

Dat was een zekere A. Habraken met als kloosternaam zuster Barbara. De zuster bij wie ik op een warme zondagmiddag op bezoek ben geweest om naar haar levensverhaal te luisteren heet heel toevallig ook A. Habraken. Wie weet, misschien wel een ver familielid. Voor dat bezoek moest ik naar Geldrop waar de Schijndelse zusters een dependance hebben, want daar, in het Mariaklooster, woont Anna Maria Habraken.

Op d'n buurt bij Anna Habraken dus, bij oud-buurtgenoten en kennissen nog wel bekend als Anna van Graarten, bij haar neven en nichten als tante Zuster, maar bij haar medezusters als Marie Gerardine.

Ze is geboren vooraan op het toenmalige Snepseind - nu heet het daar Liempdsedijk - in april 1912 als dochter van Nel en Graard Habraken en daar heeft ze ook haar jeugd doorgebracht. Met plezier denkt ze terug aan die jeugd op 't Snèpsènd', aan haar familie, haar buurt en haar kennissen, ook al moest ze al vroeg 'mee aanpakken', zoals ieder kind uit een boerengezin dat in die tijd moest. Amper van de Lagere School kreeg ze al direct de zorg over het huishouden van een oom die weduwnaar was. Later, als jong meidje, ging ze 'dienen' bij de familie van Esch in de Dekanijstraat, waar ze voor 'de kiendjes' mocht zorgen, zodat moeder van Esch haar handen vrij had om de klanten in de winkel te bedienen.

Zr. Marie Gerardine

Met veel enthousiasme haalt zuster Marie Gerardine herinneringen op uit deze fijne tijd van haar jeugd. En dat allemaal – na mijn vraag of ze nog Orskots kon, want dat buurt gemakkelijker - in vlot dialect, ondanks het feit dat ze meer dan 60 jaar Oirschot uit is. In die tijd begon Anna Habraken toch aan een leven in het klooster te denken. En ook hier heeft Maria van de H. Eik, evenals bij Miet van Gerven uit het artikel van onze vorige uitgave, een beslissende rol gespeeld, want na een bezoek aan de H. Eik wist ze het zeker: "Ik ga naar het klooster."

Toen ze die beslissing aan haar jongere zus Mrie vertelde, bleek die, o toeval, met dezelfde gedachte rond te lopen. Conclusie: "Dan gaan we samen".

Op mijn vraag waar ergens in haar jeugd de kiem is gelegd voor een religieus leven, weet onze zuster toch wel duidelijk momenten in haar leven aan te wijzen. Niks geen tante Zuster, oome Broeder of Heerom die hun voorgedaan was. Niks geen onderwijs aan een nonnenschool waar ze beïnvloed kon worden. Zelfs geen katholieke school waar ze godsdienstles kregen, want de twee zussen hebben allebei de openbare lagere school in Straten doorlopen en daar stond geen godsdienstles op het rooster. Het enige

godsdienstonderricht dat ze als kind kregen, moest komen van de zgn. **katechismus**. Nee, niet het bekende boekje met de lastige godsdienstvragen en de nog lastigere, en voor een kind onbegrijpelijke antwoorden, maar een soort van godsdienstige stoomcursus die alle katholieke kinderen in die tijd volgden voor ze hun H. Communie deden.

Men **ging** naar de katechismus of men **zat** op de katechismus.

Zuster Habraken herinnert zich dat haar vader niet alleen zondags, maar ook door de week dikwijls naar de H. Mis ging en dat was toch wel iets bijzonders voor een boer die achteraf woonde.

Misschien heeft dat er al wel toe bijgedragen, maar de periode en het feit dat ze bij de familie van Esch elke morgen met de 'kiendjes' naar de H. Mis ging, is volgens haar van doorslaggevende betekenis geweest voor het bewust worden van haar roeping.

Hoe reageerden haar ouders op het besluit van de twee zussen, want twee dochters tegelijk afstaan aan een klooster was toch geen kleinigheid?

'Ze hebben ons niet gestimuleerd, maar ook niet tegengehouden. Wel hebben ze aan ons gevraagd om nog een tijdje te wachten, omdat juist de oogsttijd voor de deur stond; zoals bekend een drukke tijd op een boerderij. Tevens kon iedereen in het gezin dan aan het idee wennen. Daarbij komt dat de andere dochter in die tijd ook het huis uit ging omdat ze trouwde, zodat het gezin zonder vrouwelijke hulp kwam te zitten. Wij zelf, Pieter en ik hebben er toen voor gezorgd dat een nichtje bij ons in huis kwam, wat ze overigens met plezier deed. Van de andere kant moet je niet vergeten dat het in die tijd voor een katholiek gezin toch wel iets was om als ouders trots op te zijn een zoon of dochter in het klooster te hebben.'

De volgende stap voor de gezusters was een gesprek met de pastoor. 'Hij adviseerde ons om bij de Franciscanessen van Oirschot in te treden, maar dat advies stond ons helemaal niet aan, omdat we gehoord hadden dat je daar achter de tralies verdween, en dat leek ons geen prettig vooruitzicht. Nee, wij wilden naar de zusters in Schijndel. Daar waren meer Oirschotse meisjes naar toe gegaan, o.a. een goede bekende van ons: Betje van Heerebeek.'

Dus gingen de toekomstige zusters kennismaken in Schijndel'. Zuster Marie Gerardine vertelt: 'Die dag herinner ik me nog goed. Onze vader en ons oudste zus, Mina, gingen mee. Ter kennismaking stelde onze vader ons aan een zuster voor met .. "Graard Habraken, en hier ben ik met mijn drie dochters, daar mogen jullie er twee van hebben". Daarop wees die zuster zonder aarzelen mij aan als meest waarschijnlijke toekomstige zuster. Op 4 februari 1938 bracht vader Habraken de zusjes weg naar de Zusters van Liefde in Schijndel.

'Bij het vertrek thuis op het Snepseind zei onze vader:" Kijken jullie nog maar eens goed rond, want dit zie je, als je in het klooster blijft, nooit meer terug.'

En inderdaad, met die gedachte gingen wij van huis. En dat was best moeilijk. Bedenk ook dat we niks van thuis mee mochten nemen, geen herinnering, zelfs geen foto. En dat vond ik het moeilijkste.

Bij het definitieve afscheid in Schijndel zei onze vader: " En als het jullie hier niet bevalt, kom dan maar gauw naar huis". Maar het is de zusjes daar goed bevallen want ze zijn gebleven. Toch zijn ze nog regelmatig terug geweest op het Snepseind, maar dat was pas jaren later, toen de kloosterregels al enigszins versoepeld waren. Volgens zuster Habraken was het - die eerste keer naar huis - een heel vreemde gewaarwording, om na een jarenlang verblijf in een klooster met grote ruimtes en lange, bijna steriele gangen weer thuis te komen, waar alles veel kleiner was dan in je herinnering.

Gelukkig hadden de zussen Habraken in hun postulantentijd veel steun aan elkaar. Ze kregen zelfs het voorrecht om elke zondag samen een uurtje in de tuin te wandelen om bij te praten. Daardoor is er tussen hen tweeën een hechte band ontstaan en die is gebleven.

De (ge)zusters Habraken bij hun 60-jarig kloosterjubiläum links Zr. Marie Gerardine en rechts Zr. Petronella Marie

Op het einde van de postulantentijd, na anderhalf jaar, legde men de wereldse kleding af en werd men 'gekleed' in een habijt. Ook legde men de wereldse naam af om verder met een kloosternaam door het leven te gaan. Die kloosternaam mocht men zelf kiezen. De zusjes Habraken kozen als eerbetoon aan hun ouders de naam van hun vader en moeder: zuster Petronella Marie (kortweg Pieternel) naar hun moeder en zuster Marie Gerardine naar hun vader.

Het werkterrein van de zusters van Liefde lag en ligt o.a. in de gezondheids- en ouderenzorg, in het onderwijs en in de missie.

Zuster Marie Gerardine: "En waar je heen gezonden werd, daar ging je. Je mocht wel je voorkeur opgeven voor een bepaalde taak, maar als daar in het klooster geen behoefte aan was, kreeg je een ander baantje in een ander klooster toebedeeld. Zo heb ik me ooit opgegeven voor de missie, maar op een of andere manier is het er nooit van gekomen."

Het lag een beetje voor de hand dat de wegen van de (ge)zusters zich hier scheidden. Terwijl Pieternel in de ziekenzorg terecht kwam in Raamsdonkveer en Geldrop, vervulde onze zuster Marie Gerardine haar werk onder andere in de bejaardenzorg en in de keuken, achter-eenvolgens in Beek en Donk, in Boekel en Mijdrecht.

Naast het kloosterleven waren ze, in hun vrije tijd, beide regelmatig op pad met het Rode Kruis en de Zonnebloem of met bedevaarten, zoals naar Lourdes en Banneux.

In 1966 nam zuster Marie Gerardine haar intrek in het Maria klooster in Geldrop en in het ziekenhuis van diezelfde plaats werkte.. haar zus Pieternel. Vanaf die tijd waren ze weer regelmatig samen. Daar in Geldrop hebben ze in februari 1988 in het Annaklooster samen hun gouden kloosterjubiläum gevierd.

De zusjes Habraken in een al enigszins gemoderniseerde kleding

Het Brabants Dagblad heeft er toentertijd in hun krant een artikel aangewijd, want twee zusjes uit een gezin in het klooster was geen uitzondering, maar twee zusjes die samen hun gouden kloosterjubileum kunnen vieren in dezelfde orde, is dat natuurlijk wel.

En beslist een unicum moet het feit zijn dat ze ook allebei en samen in 1998 hun 60-jarig jubileum nog gevierd hebben, nu in het Moederhuis van de Zusters van Liefde in Schijndel. Helaas is haar zus, Petronella Marie enkele jaren geleden overleden.

Op het ogenblik woont Marie Gerardine in het Mariaklooster in Geldrop. Nu moet dit artikel eigenlijk eindigen met: "en daar geniet ze na een mooi en werkzaam kloosterleven van haar welverdiende rust". Het grootste gedeelte van die zin klopt, maar als je op je negentigste nog regelmatig bij zieken op bezoek gaat, nog twee morgens per week vrijwilligerswerk doet in een verpleegtehuis, nog aan volksdansen doet, nog fietst en ...nog naar de gym gaat, kun je dat moeilijk rust noemen. Daar heeft ze nog geen tijd voor.

En buurten kan ze ook nog goed.

Zuster Marie Gerardine Habraken. Hartelijk bedankt.

Clari van Esch- van Hout
